

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

16 Iunie v.

Astăzi, la orele 6 sara, se împlinește treizeci și cinci de ani dela marea marelui arhiepiscop Andreiu baron de Șaguna, Arhiepiscopul și Metropolitul bisericii gr. ort. române din Transilvania și Ungaria, aasă prin el la viața nouă.

Să ne îndreptăm deci gândiri și simțirile de nou spre monumentul din Rășinari, unde și doarme sunul de veci acest mare bărbat atrecutului nostru, unde „cu peat e acoperit cel ce puțin a fost c noi,” — nu pentru a fi ascuns da fața noastră pentru totdeauna, c pentru-ca din an în an tot mai nre să ni se arate, în munca sa, faptele sale, în învățăturile pe ci ni le-a lăsat ca moștenire.

Să ne închinăm în această zi, — l început de cel mai adânc doliu, i acum de mare sărbătoare pen-tu biserica noastră și pentru nea-ul românesc, — în fața sfântului mormânt, în care au fost așezate ainte cu treizeci și cinci de ani pre odihnă vecinică părțile pământ-ești ale celui mai luminat bărbat, e care ni l-a dat prevedința divină, a bun conducător pe toate tere-le veștii publice, în secolul trecut.

Să ne închinăm memoriei mar-elui Andreiu baron de Șaguna, care sfântă și neperitoare va rămâneă pentru toate veacurile, precum și el, marele Arhiepiscop, viu va rămâ-nea între noi, pentru totdeauna, în făptuirile, plămuirile și în învăță-turile sale.

Mai ales de învățăturile sale înțelepte să ne aducem aminte în această zi, însemnată pentru noi, fiindcă foarte multe din ele se po-trivesc bine și la zilele grele de astăzi.

Să ne aducem aminte de cu-vintele sale rostite la anul 1867 în fața fruntașilor români din Brașov, cari l-au primit cu mare pompă și însuflețire, când a mers în mijlocul

lor, tocmai în zilele în cari era ata-cat cu vehemență în presa română, pe motivul, că nu face politică bună românească, fiindcă făcea politică de activitate, de cuvintele, cari aveau înțelesul, că nu este nici o ne-fericire, dacă între fruntașii nea-mului nostru există deosebire de pă-reri, pentrucă *șanta tuturor este una și aceeași*, și numai în privința mij-loacelor și a procedurii există acea-stă divergență de păreri. Nenoro-cirea cea mare pentru noi este însă, că *nu știm discuta fără patimă*, în mod modest, *ici insultăm, ofensăm*, atuncăm cuvinte grele, necântărite. Ce ne trebuie este deci, *să fim mai obiectivi în discuțiile noastre*, să fim *mai nobili în expresiuni!*...

Un sfat, care și astăzi se po-trivește la unii dintre noi, cu toate, că de când l-a dat marele Șaguna, au trecut patruzeci de ani. Și as-tăzi, de multeori, în discuțiile noa-stre publice, în loc de argumente se folosesc cuvinte aspre, ofense și in-sulte, trecându-se cu vederea, că insultele se resfrâng totdeauna asu-pra capului aceluia, care le întrebuițează, iar nu asupra aceluia, căruia ele sunt adresate.

Cumcă Șaguna cât de mult do-ria introducerea unui ton mai ur-ban în discuțiile noastre publice, se vede mai bine din faptul, că ulti-mele sale cuvinte, rostite în ora morții, au fost: *„Nu vă certați!”*...

A doua învățătură a marelui Șaguna, rămasă tot de pe vremea când atitudinea sa politică nu mai era aprobată de întreaga românie, este, că în politică să ne acomodăm totdeauna situației în care ne aflăm, să avem în vedere *realitatea* cu care trebuie să ne facem soco-teala, pentruca să putem ajunge la aspirațiunile de cari suntem însu-flețiți.

Iată ce învățături dădea ma-rele Arhiepiscop prin coloanele ziariu-lui nostru, la anul 1869 (Nrul 25) conducătorilor de pe atunci ai po-porului român din patria aceasta:

„Tinea foarte mult la contele An-drassy, ministrul de externe austro-ungar și apoi la lordul Beaconsfield. Pe cea alți nu dădea însă prea mult, cu excepțiunea bărbatilor de stat ai României, cari au fost pr.miiți din partea lui Bismarck cu multă afabilitate. România a fost repre-sentată la congres prin cei mai luminați bărbai de stat ai ei, I. C. Brătianu și Mi-hail Cogălniceanu.”

În congres ministrii plenipotențiar-i români s'au prezentat în ziua de 1 Iulie n. 1878. Ședința din ziua aceasta a fi-nut până la orele 5 d. a., iar despre re-sultatul ei s'a trimis următorul raport te-legrafic ziarului mare vienez „Neue Freie Presse”:

„La ordinea zilei eră discuțiunea asupra chestiunii române, pentru care sfâr-șit domnii Brătianu și Cogălniceanu fuse-seră invitați încă de eri de către biroul congresului de a asista la ședința de azi. Reprezentanții României fură conduși în sală, unde congresul eră dejă complet.

Prezidentul, principele Bismarck, le adresă câteva cuvinte amicale de salutare și îi invită să șează la masa de confe-riință. Locurile domnilor Brătianu și Co-gălniceanu erau lângă plenipotențiarul Rusiei.

După aceea dl Cogălniceanu ceti un operat mai lung, despre drepturile Româ-niei, pe care l'a lucrat împreună cu dl Brătianu, pe baza memoriului român. Ple-

„... Ceice au întreprins o luptă politică, parlamentară, dacă nu vor fi organizați și disciplinați, și dacă nu vor avea o programă clară și toto-dată proaică, iară nu poelică, — care să aibe baze numai unde se aude muzica sferelor, — nu pot câștiga nimica. Din contră, se vor frământa, până se vor nimici pe sine înșiși!”...

Acesta e spiritul lui Șaguna, iar nu altul; și datorința noastră este, să ne dăm silința să-l înțelegem și să ne conformăm lui. Să înțelegem, că orice muncă, numai între marginile posibilității poate fi săvârșită cu bun succes, și peste tot, numai atunci e încoronată munca de succes, dacă se face cu bun gând și de către toți factorii chemați să muncească îm-preună.

Se luăm deci de model viața sa, care a fost o muncă neîntreruptă și supraomenească, să imităm faptele sale, cari au fost săvârșite numai spre binele obște, cu rară înțelepciune, și să ne conformăm tuturor învăță-turilor sale, date nouă câtă vreme s'a aflat între noi, pentrucă numai astfel făcând, ne vom arăta vred-nici de a-l fi avut și de a-l fi putut numi al — nostru!

Mănăstirea Hodoș-Bodrog.

Ziarele maghiare, și după ele și cele ro-mâne, au adus știrea, că la tribunalul regesc din Budapesta s'a intentat proces metro-poliei noastre, din partea Sârbilor, pentru mănăstirea Hodoș-Bodrog, aflătoare de la despărțirea noastră hierarhică de către Sârbi în mâna Românilor. Tinem a informa publicul cetitor român, că procesul acesta a fost pus în curgere încă la anul 1906, înaintea tribunalului regesc din Timișoara, dar Sârbi au fost respinși cu cererea lor, din motiv, că tribunalul s'a declarat incompetent să judece în cauză. E vorba deci numai de *continuarea* procesului acestuia, care însă nu constituie nici o primejdie pentru metropolia noastră, deoarece sunt documente, din cari se poate constată, că mănăstirea din întrebare a trecut în pose-siunea Românilor, ca aparținătoare diece-zei Aradului, în urma învoiei legate între Sârbi și Români, cu ocaziunea despăr-țirii hierarhice. Scopul procesului e nu-mai intimidarea bisericii gr.-ort. române

și înduplecarea ei să-și retragă procesul, intentat în contra Sârbilor cu privire la celelalte mănăstiri, rămase în exclusiva lor posesiune și folosință.

Program politic naționalist.

II.

O deosebită atențiune dă Mercator în broșura sa legii de naționalități, despre care afirmă, că a fost desconsiderată până acum, mai ales în părțile ei referitoare la administrație. Pe terenul acesta a fost executată în mod foarte manc. De aceea crede, că cu organizarea nouă a admini-strației ar putea fi revizuită și partea a-ceasta a legii de naționalități, pentru a fi schimbată conform împrejurărilor schim-bate, firește, fără a se scăpa din vedere principiul, că întrebuițarea limbilor ne-maghiare numai intru atâta poate fi ad-misă în administrație, intru cât aceasta e neapărat de lipsă în interesul bunei și grabnicei administrațiuni.

De aceea, la comitate autorul nu află de necesară întrebuițarea mai multor limbi ca limbi protocolare, pentrucă cei din reprezentanța comitatului știu toți un-gurește. La comuna însă cere în mod ne-condiționat folosirea limbei poporului ca limbă protocolară, pentruca să poată fi controlat notarul și să fie împedecat de a cădea în isпита se falsifice hotărârile re-prezentanței comunale.

În justiție nu se poate respecta dis-positia legii de naționalitate, pentrucă fiind acum statificată justiția, în înțelesul chiar al legii de naționalități, limba ofici-oasă în justiție e cea maghiară, cu pri-vire la judecătorii numiți din partea sta-tului. Să poate face însă o mare ușurare pentru ceice nu cunosc limba ungurească și sunt siliți se vorbească cu judecătorii și să pertracteze cu ei cu ajutorul câte unui tâlmaciu, plătit separat din partea lor, instituindu-se la fiecare judecătorie câte un funcționar, care să facă servicii de tâlmaciu, primindu-și plata dela stat, nu dela părțile împincinate. Autorul broșurii își exprimă apoi cu multă părere de rău convingerea, că justiția maghiară vine nu-mai compromisă în fața opiniei publice din străinătate prin multele procese de presă intentate naționalităților. Procurorii de stat ar putea să-și mai caute și alta de lucru, nu numai fabricarea de martiri naționali, cum o fac în zilele noastre!

Pe terenul instrucțiunii publice Mer-cator află de greșită legea lui Apponyi, care dă explicare necorectă legii funda-mentale de instrucție dela 1868. Esecu-

prin acordarea Dobrogei, care provincie să fie mărită prin o bucată de pământ dela Silistra și până la Mangalia, la Marea-Neagră. Pe lângă aceasta România ar mai primi insula Șerpilor, care ar fi de o mare însemnătate pentru principatul român, de oare ce ar dobândi controlul la gurile Dunărei.

Dupăcum se spune, plenipotențiarul francez, Waddington, ar fi apelat la ma-rinimia Țarului și ar fi făcut propunerea, de a se face României aceste *concesiuni teri-toriale*. Contele Andrassy și lordul Salisbury ar fi sprijinit cu tărie moțiunea lui Wadding-ton, și în fine congresul ar fi primit propu-nera.

Prin cercurile congresului domnește opiniiunea, că prin aceasta s'ar restabili echilibrul în situațiunea teritorială a Ro-mâniei.

În fine s'a hotărât, că la încheierea tratatelor de comerț cu România, toate puterile să fie de-o potrivă favorizate.

Cu această hotărâre chestiunea română ar fi fost rezolvată de congres în mod definitiv.

Astfel a relatat corespondentul lui „N. Fr. Presse” despre istorica zi a con-gresului de la Berlin, în care s'a pus baza noului drept public al României.

FOIȘOARĂ.

Congresul dela Berlin.

Sunt tocmai treizeci de ani de când s'a ținut congresul internațional dela Ber-lin, chemat să facă împărțirea de drep-turi, după înfrângerea Turciei, suferită în războiul ruso-româno-turc.

Congresul s'a deschis în 13 Iunie n. 1878 și a ținut până la 13 Iulie n. când a avut loc ultima ședință. O lună în-treagă au discutat deci diplomații și bă-rbații de stat ai diferitelor state.

Celele purta tonul în congres, era Bi-smarck, omul de fier al Germaniei. S'a dus de atunci în altă lume, și s'au dus și ceialalți bărbai de stat, cari au luat parte la congres, toți. Astăzi nu mai trăește nici unul dintre ei. Și erau de față la congres 22 de reprezentanți trimiși din partea diferitelor state europene.

Intâiu a murit reprezentantul Turciei, Mehemed-Ali, care a fost asasinat încă în acelaș an al congresului. A murit apoi bătrânul Gorciacow, cancelarul Rusiei. Au urmat rând pe rând Bismarck, Andrassy, Beaconsfield, Șuvalov etc.

Cum am spus, sufletul congresului era Bismarck, cu energia sa de fier, și cu rara sa cunoaștere de lucruri și de oa-

nipotențiarul ascultară cererile României, fără să facă vre-o observațiune și după ce se sfârși cu cetirea, reprezentanții ro-mâni depuseră pe masa congresului con-vențiunea dintre Rusia și România, recu-noscută de Țarul Alexandru al II-lea și de principele Gorciakov, dimpreună cu proclamația marelui duce Nicolae, către Românie.

Principele Bismarck declară ministriilor români, că pledoariile lor se vor tipări și se vor lua în considerare.

Dnii Brătianu și Cogălniceanu păr-siră apoi sala congresului, însoțiți fiind de dl de Radovitz.

În cursul ședinții, congresul se ocupă cu chestiunea română. Se zice, că princi-pele Gorciakov a ținut un lung discurs asupra cererilor României, „plângându-se de ingratitudinea ei”, pentrucă România a uitat, că Rusia luptă de un secol pentru principatele române.

După aceea congresul proclamă în unanimitate *deplina independență a României*, cu condițiunea însă, ca guvernul român să recunoască egala îndreptățire pentru fie-care cult religios și să primească în păr-țile principale condițiunile tratatului de la Sant-Stefano în privința retrocedării Bazarabiei.

Afară de aceasta s'ar fi hotărât în principiu, ca România să fie despăgubită

tată cu stricteță, legea aceasta a lui Ap-ponyi va produce multe frământări și in-dușmăniri, mai ales dacă vor ajunge să fie executate cele cuprinse în §-ul 18 al legii, anume, dispoziția, că în școlile con-fesionale, în cari se află și elevi maghiari, acestora învățătorul confesional e dator să le propună unguște. Se întreabă au-torul broșurei, că aceasta cum va fi cu puțință, acolo, unde e numai un învăță-tor și numai o sală de învățământ? Facă statul școală pe seama copiilor maghiari, și nu silească confesiunile să facă servicii statului!

Vorbește apoi despre reuniunile cul-turale, pe cari naționalitățile sunt îndrep-tăte să le înființeze, pe baza legii de na-ționalități. Sunt îndreptăte să-și creeze fonduri în scopuri culturale și să-și ad-ministreze fondurile prin organele lor. Și totuși, s'a întâmplat, că o astfel de reu-niune culturală slovească a fost disol-vată din partea guvernului, la anul 1875, iar banii au fost confiscați, și confiscați sunt și astăzi.

Aceea putea face guvernul, să dea la o parte comitetul de administrație al reuniunii, și să pună, dacă a fost de lipsă, un comisar guvernial în fruntea reuniunii culturale, dar să o disolve și să-i con-fisice banii, nu a fost nici decum îndrep-tătit. Și e firm convins autorul broșurei, că ar fi foarte la loc, dacă guvernul ac-tual ar da îndărăt Slovacilor suma con-fiscată dela societatea lor culturală *Matița*, pentru a-i întrebuița spre scopurile indi-cate în statutele societății.

În urmă vorbește despre colonisări *Mercator*, spunându-și părerea, că nu e cu dreptate, ca la colonisări pe moșii de ale statului să se aibă în vedere numai Ma-ghiarii, ci ar fi bine să se împărtășească de acest favor și naționalitățile, formân-du-se în viitor comune *mixte* de coloniști, jumătate maghiare, jumătate de altă na-ționalitate. Credem, că nu greșim, când afirmăm, că ideea aceasta i-a suggerat-o autorului broșurei gândul ascuns, că cu timpul jumătatea nemaghiară a comunei și așa se va maghiarisa. Dar experiențele din trecut ne conving tocmai despre con-trarul. Coloniștii maghiari, puși sentinele printre Români din Banat de es. nu au maghiarizat nici un Român, în schimb însă ei toți au învățat românește.

Incheie *Mercator* cu un apel adre-sat politicianilor, gazetarilor, comercian-ților, industriașilor, ca se formeze cu ele-mente moderate ale naționalităților o *ligă de pace*, care se caute se aplaneze și pe cale socială divergențele dintre Ma-ghiari și Nemaghiari. Broșura a apărut în Budapesta, la Ráth Mór, și costă 2 cor. exemplarul. Se capătă în unguște și nemțește.

Tudor cav. de Flondor

Din Berlin vine trista știre despre încetarea din viață a fruntașului român bucovinean, *Tudor cav. de Flondor*, depu-tat în dieta Bucovinei și fost deputat în reichsratul austriac, cunoscut și ca com-pozitor național român, a cărui frumoasă operetă *Moș Ciocărlan* a fost mult aplau-dată în Sibiu, și pretutindenea unde a fost reprezentată.

Regretatul cavalier de *Flondor* s'a nă-scuit la 1 Iulie 1862 în Storojineț în Bu-covina. Școlile primare le-a făcut în com-una sa natală, iar în Cernăuți a urmat liceul și facultatea de drept. Mai târziu a urmat la Viena agronomia, ocupându-se însă în tot timpul foarte mult cu muzica.

La anul 1888, întorcându-se în patrie, se căsătorește și rămâne la moșia sa Ro-gojești și Gura-Molniței. Încă pe vremea pe când se află în liceu, a dovedit fru-moase aptitudini muzicale. El conducea corul studențesc din clasa sa. A compus atunci mai multe cântece studențești. Ca student universitar în Cernăuți a fost apoi sufielul societății corale „*Armonia*”, și a contribuit mult la prosperarea și desvol-tarea acestei societăți. Ca universitar a compus muzica pentru mai multe piese teatrale de ale lui Millo, Alexandri, etc.

Ca student în Viena a compus mai multe valsuri frumoase, și câteva coruri. Cele mai mari și mai de valoare compozi-țiuni muzicale ale sale sunt însă ope-retele *Noaptea Sfântului Gheorge* și *Moș Ciocărlan*. Mai ales aceasta din urmă a cuce-rit inimile românești pretutindenea. Aici în Sibiu a serbat *Flondor* un triumf din cele mai rari cu opereta aceasta, jucată de nenumărate ori.

Rămășițele pământești ale defunctu-lui vor fi aduse acasă dela Berlin, unde l-a ajuns moartea — nu pe neașteptate, pentru-că de mult era bolnăvicios, — și vor fi așezate în cripta familiară spre odihnă vecinică.

Fie-i țărina ușoară și memoria bine-cuvântată.

Inbuleul „Gazetei” din Brașov.

(Fine).

După potolirea puternicelor „Să tră-iască, domnul Dr. *Aurel Murășianu* a răs-puns cam următoarele:

„Stimaților Domni, iubitorilor frați!

Ceea-ce v'a adus la mine și ceea-ce a dat naștere manifestăției dvoastre, căl-duroase și românești, este faptul existen-ței „Gazetei Transilvaniei” timp de 70 de ani, aici în Brașov, în mijlocul Dvoastre.

Nu v'ați întrebat vre-odată de core-lațiunea aceasta între „Gazeta” și Brașov? Acest vechiu centru de cultură, cu viața și împrejurările lui, a favorizat acum 70 de ani înființarea „Gazetei”. Și în tot tim-pul destul de îndelungat pentru începutu-rile culturi noastre românești, el a găsit aici un loc de stare și de scutire.

Ba s'a întâmplat, că și după-ce forța împrejurărilor a silit pe neuitatul *George Barițiu* să treacă de aici la Sibiu și după ce a întemeiat acolo un alt ziar, „Gazeta” totuși a rămas neclintită, căpătând ajutor prin venirea și intrarea mea în șanțul ei de apărare.

Ar fi putut acest ziar, ori cât de mult ar fi jertfit cei ce l-au condus, să dăi-nuiască atâta vreme, dacă nu-și avea ră-dăcina și în simpatia și încrederea netur-burată, de care s'a bucurat în tot timpul din partea tuturor Românilor precum și din partea tuturor Românilor din Brașov? Această simpatie și încredere tradițională, domnilor, este care v'a adus și astăzi aici și care, ori cât prin schimbarea vremu-rilor s'a părut de multe ori că s'au schimbat și înclinările unora dintre dvoa-stră pentru vechia direcție a luptelor na-țională, reprezentată cu statornicie de acest organ de publicitate, totuși ei au revenit iarăși în momente însemnate și decisive la matca românismului propagat sub stindardul „Gazetei Transilvaniei”. Și iarăși ne-am regăsit și ne-am îmbrăți-șat, ca frați adevărați, fiindcă unul și ace-laș este scopul nostru al tuturor, și fiind că ori ce ar aduce soarta acestui popor mult sbuciumat, pentru el nu poate să fie altă scăpare, decât așa apăra și așa cinsti limba și legea cu credință statornică și neînfrântă.

Această nizață comună este și ră-mâne cea mai tare verigă din lanțul fră-ției noastre românești.

Pentru urarea plină de dragoste fră-țească ce mi-a făcut-o dl *Lengheru* în nu-mele dvoastre, ca să conduc încă de aci înainte mulți ani ziarul în a căruia frunte stau, vă mulțămesc din suflet. Nu știu ce-mi este scris în cartea sorții, dar după o muncă și stăruință atât de îndelungată, vă mărturisesc iubiți frați, că mă simt ca și când m'ași fi reintors dintr'o lungă campanie, — vulnerat. Buna prevedință dându-mi puteri nouă, le voi încorda și în viitor pe cât îmi va fi numai cu pu-țință, pentru a servi marea cauză, căreia mi-am dedicat viața.

Și în acest moment sărbătorește, iu-bitorilor frați, n'am o dorință mai fierbinte, decât ca Dumnezeu să dea tărie și insu-flețire adevărată urmașilor bunilor Ro-mâni și marilor binefăcători și propaga-tori ai culturi române din Brașov, ca sub deviza comună „uniți în cugete, uniți în simțiri” s'ajungem zilele mai bune, după cari au oftat părinții și strămoșii nostri până la ultimul moment al vieții lor.

Să trăiți!”

Sara, la orele 8, s'a aranjat un im-punător conduct de torțe, la care au luat parte 300 de purtători de torțe și un pu-blic foarte mare românesc. După-ce a tra-versat mai multe strade, convoiul, cu mu-zica în frunte, a apărut în piața mare a Brașovului, care s'a umplut de lume. Mu-zica orașului s'a așezat în fața casei „Ga-zetei Transilvaniei”. A întonat imediat marșul jubilar al „Gazetei” compus de dl *Jacob Murășianu* din Blej, apoi o frumoasă uvertură, în urmă dl *Dr. Vasile Sofiu* a adresat dlui *Dr. Aurel Murășianu*, care s'a ivit la fereastră, discursul următor:

„Frate Aurel!

Nu îndrănesc să te agrăiesc altfel de frică, ca să nu te superi. Tu, în toată viața ta, i-ai zis oricăruia Român, fără deosebire, celui mai mare domn, ca și ce-lui mai mic opincar: Frate!

Nici că se poate un adevăr mai sfânt și o vorbă mai dulce decât asta. Pentru-că noi, toți Români, la un loc, domni și popor, suntem între noi frați buni din unul și același sânge, pentru-că noi, toți frații Români, suntem în același timp fiii nemuritorului *Traian*!

Așezați de el aici, noi, fii de împă-rat, cu toate grijile și năcazurile, cari le-am îndurat și le îndurăm de optpre-zece veacuri, am fost și suntem cei mai credincioși fii ai patriei noastre.

Locuitorii băstinași ai acestui pă-mânt sfințit prin siroaiele de sânge a mo-

șilor și strămoșilor nostri, ca cetățeni ab-solut conștii de toate datorințele, dar și de toate drepturile noastre, cum ne vezi, am venit astă-seară înaintea ta cu făcliile aprinse.

Fumul lor se înalță drept în sus spre cer, ca fumul lui *Avel*.

Am venit să te preamărim, pen-trucă peste 30 de ani de zile, tu, neîn-frânt și neînfricat apostol al neamului no-stru, ți-ai stors sufletul tău nobil și inima ta curată în picăturile condeiului, care nu ți-a căzut din mână nici ziua și nici noaptea.

Ai veghiat ca o sentinelă neador-mită întru puternica apărare a drepturi-lor sfinte, cari se cuvînt mult cercatului nostru popor, întru înălțata ocrotire a ce-lui mai scump odor, care-l avem noi pe lume, a mult iubitei noastre limbi româ-nești!

Picăturile condeiului tău sunt tot atâtea miliarde de nestinse scântei, cari au străbătut adânc în sângele tuturor fra-ților nostri!

Nu există putere omenească, ca să le scoată pe ele de acolo, de unde sunt și unde e locul lor!

Pentru această mare muncă, primește și cu această ocazie adâncul nostru pri-nos de recunoștință!

Ei convins, frate *Aurel*, că munca ta a căzut pe pământ bun, că nu va trece multă vreme și va da rodul dorit!

Între inima ta și între inimile noa-stre s'a încheiat un lanț puternic, pe care nici puterile iadului nu-l vor sfărâma!

Suntem hotărâți, cu mic și mare, ti-neri și bătrâni, bărbați și femei, cu un cuvânt, toată suflarea românească să-ți ur-măm ție în ce privește nefățărta drago-ste de limbă și de neam!

Suntem firm hotărâți, să ne apărăm cu toată puterea mult cercatul nostru neam și prin iubita și prea scumpa noa-stră limbă românească!!!

În această nădejde, care stă neclin-tită, ca o stâncă de granit, îți zicem cu toții din toată inima noastră:

Trăiască între vrednicii vrednicul no-stru frate, *Dr. Aurel Murășianu*!”

Făcându se liniște, dl *Dr. Aurel Mu-rășianu* a răspuns următoarele:

Fraților! Adânc mișcat de manifes-tația voastră de dragoste, vă zic: Onoa-rea ce o faceți azi „Gazetei Transilvaniei”, neuităților ei conducători de pe vremuri și mie, se răsfrânge asupra poporului no-stru și este un prinos de cinste adus na-țiunii române, pentru ale căreia mari idealuri de libertate, cultură și progres au muncit și au luptat 70 de ani neîntrerupt toți cei ce s'au grupat în jurul acestei gazete românești din Ardeal.

Și acești bărbați nu se restrâng la un cerc local, ori provincial, ci ei dela în-ceput, dela 1838, când a apărut mai întâiu „Gazeta de Transilvania”, s'au concentrat în jurul ei din toate țările locuite de Ro-mâni, vestind prin condeiele lor epoca re-deșteptării naționale a Românilor.

Manifestațiunea dvoastră de față este dar, cum am zis, un omagiu adus tutu-ror luptătorilor pentru redeșteptarea și cultura neamului românesc.

Mai are însă sărbătoreala jubilară de astăzi o însemnătate mare și deosebită pentru noi Români din Transilvania și Ungaria, căci prin ea se pune o miezuină în lungul drum, ce am trebuit și trebuie încă de aci încolo să-l străbatem cu ex-traordinare jefre și lupte, ca să ajungem la ținta urmărită și de părinții și propă-rinții nostri, la ținta emancipării noastre naționale.

Aceasta miezuină dovedește totodată continuitatea în luptele noastre pentru limbă, naționalitate și deplină egală în-dreptățire.

În strănsa legătură a trecutului no-stru cu prezentul veți găsi, domnilor și fraților, vom găsi cu toții garanța cea mai tare și sigură pentru viitorul nostru, ca popor, la care viitor — martor ne e Dumnezeu, — nu renunțăm și nu vom re-nunța nici odată!

Fraților! N'am cuvinte destul de pu-ternice spre a arată mulțămirea adâncă, ce o simt pentru cuvintele calde, eșcite din inimă sinceră românească, ce mi le-a adresat vorbitorul vostru, fratele și pă-rintele meu prețuit. Îl pot asigura însă, vă pot asigura pe toți, că dacă vou aveți zile, mă voi strădui a mă face vrednic și în viitor de iubirea voastră.

Ca încheiere vă doresc din suflet — Domnilor și Fraților — să aveți bucuria și satisfacțiunea de a vedea roadele bune ce le va aduce încă de aci încolo jertfa desinteresată depusă în timp de șapte de-cenii pe altarul națiunii noastre de băr-bații, cari s'au înrolat sub steagul „Gaze-toi Transilvaniei”.

Să trăiți!”

După puternicile aclamări la asa dlui *Murășianu* publicul a defilat în e-tete muzice înaintea dsale și apoi i-vadia Poștei torțele au fost stânse, iu-blicul și-a dat întrunire în grădina e-lului Nrul 1, unde a fost o masă coră, la care au luat parte mai multe sute de-soane. Șirul toastelor l-a deschis părle *V. Saftu*, printr'un frumos discurs fire a apreciat însemnătatea zilei. A vit apoi dl *Ioan Lengher*, după el redacul „Gazetei” *Victor Braniste*, apoi preotul *Șe Brumboiu*, în urmă domnul *Petru Popiu*, etc. Între toate s'a cântat. Meritul u-jării acestor serbări revine domnilor, *V. Saftu* și *Petru Popovicu* din Brașov.

Politica Sașilor.

Orice încercare a conducătorilor con-cetățenilor nostri Sași de a face pe cei de acasă ai lor, și mai ales pe cei din străinătate, se înțelege și să creadă, că politica lor e bună și corectă, — rămâne muncă zadarnică. Felul lor de moivare nu e în stare să convingă pe nimeni, și nici să însuflețească pe nimeni. Cei de casă știu foarte bine, că frica de Românii ar trebui să arunce pe deputații sași în pele guvernului, ori ale coaliției. Din arte românească nu-i amenință pe Sași (ci o primejdie, de oarece nici administrația, nici justiția, nici comerțul și nici indus-tria nu se află în mâna Românilor întru-turile în cari ei trăesc împreună cu așii.

Din contră, comerțul și industria e spfjinită cu toată căldura din parteRo-mânilor, în toate orașele săsești, și nu știm ce ar face comercianții și industriașii Sași, dacă n'ar fi Români, cari să leică pe musterții siguri. Dar o știu foarte bine aceasta și cei din străinătate, și de aea, cu toate discursurile de esplicare, râte de domnul *Emil Neugeboren*, redacul ziarului săseso din loc, prin mai nte orașe din Germania, opiniunea puică germană a rămas cea veche, împărțită de o mare parte și dintre cei de acă, că politica Sașilor de a se îmbulzi în-i-nul coaliției, unde nu le este locul, e corectă și nu e folositoare pentru mul popor săseso din Ardeal.

Cu tema aceasta se ocupă *Lutz o-rod*, fostul deputat naționalist sas, în-mărmul din urmă al revistei „*Preu-iche Ia-bücher*”, scriind despre perderea, nu i-mai morală, ci și reală, a Sașilor, în ura politice lor, următoarele, în firul unui -ticol mai lung politic:

„... Mai serioase sunt îngrijorări, ce i-a cuprins pe Sași, pentru critica e desaprobare ce li-s'a făcut față de atit-dinea deputaților lor. Ei să tem într'ad-văr, că va scădea simpatia imperiului ge-man față de elementul german din Ur-garia. Pentru aceea, redactorul ziarului „*Sieb. D. Tageblatt*”, *Emil Neugeboren* s'a hotărât, în înțelegere cu reprezentanții actuali ai politice oficioase săsești, să facă în ultimele 3 săptămâni un turneu prin Germania, cu scopul să explice și să câștige partizani pentru politica săsească. Aceste conferințe, ținute înaintea mem-brilor societăților: „*Altdeutsches Verband*” și „*Algemeiner Deutsche Schulverein*,” au fost publicate în „*Preusiche lahr-bücher*.”

Ideea principală a acestor conferințe e tesa, că Sașii trebuie să se alipească po-liticește la Unguri, dacă voiesc să împie-dece turburarea vieții lor naționale, și culturale.

Călătoria nu și-a prea ajuns scopul, căci dl *Neugeboren* n'a putut convinge pe ascultătorii, cari cunosc referințele din Ungaria, despre corectitatea și nevoia tac-tice lor.

Pentru-că de abia mai zilele acestea am aflat, că vestita lege școlară e pusă în aplicare cu cea mai mare stricteță, mai ales în școlile săsești.

Iar pe deasupra acum se gătește un proiect de lege, prin care se maghiari-sează școlile de repetiție și de meserie, și altul, prin care se opresc firmele neun-gurești. Tatăl acestui proiect nu e altul, decât secretarul ministrului de comerciu, ales în un cerc săseso. (*Szterényi*, la Brașov).

Prin urmare, de geaba zic Sașii, că cercurile conducătoare maghiare se con-ving tot mai mult, că maghiarizarea Sași-lor e zadarnică, fără scop și păgubitoare întâi de toate Ungurilor, și că e interesul ungurimii păstrarea Sașilor, căci însuși guvernul unguresc să silește prin orga-nele sale să-i convingă, că se află în ră-tăcire foarte mare.

Astfel înțelegem de ce crește tot mai tare curentul contra poitice de azi a Sașilor. Vor trebui să recunoască în sfâr-șit, că fiecare German poate susțineă nu-mai unirea tuturor Germanilor din Un-garia. Mai ales, că intrarea Sașilor în parti-dul guvernamental n'a putut opri lovitu-

rile contra germanismului. Căci nu poate fi întărit, că legile din ultimii 15 ani, prin cari sunt loviți mai greu Sașii — legea numerilor de localități și cea școlară — s'au adus tocmai când erau Sașii cu guvernul. Și de ce chiar acum cu „unitatea intereselor germano-maghiare“ e sililit consistorul săsesc să scadă dela trei la doi ani termenul cât au să studieze profesorii lor la universitățile din Germania? Asta înseamnă cam cu greu, că Ungurii sunt convinși despre necesitatea existenței Sașilor.

Poporul săsesc vrea să se menție în totalitatea sa etnică, și asta o vrea și conducătorii lui. Dar vedem la ei o confuzie regretabilă în înțelegerea noțiunilor politice. Astfel a fost posibil, ca unul dintre deputații sași să zică despre revizuirea regulamentului camerei, — despre care Kossuth zisese, că e menită să nimicească pe opozanți — că ea e punerea în aplicare a principiului parlamentarismului, fără de care stăpânirea în parlament ar fi căzut în mâna minorității și s'ar fi oprit mașina parlamentarismului în Ungaria. Zău, trebuie multă abnegare să ungi cuțitul ghilotinei, menite să te omoare...

Opinia publică nu s'ar ocupa așa de des de chestia săsească, dacă ea s'ar putea scoate din complexul chestiei naționalităților, ca ceva de sine stătător. Ar voi să o scoată guvernul maghiar, ca să fie departe pe Sași de ceilalți Germani și de celelalte naționalități. Andrassy zisese când cu chestia limbii din Oedenburg, că nu e bine să-i îndârjească și pe Germani, căci au destul de lucru cu Românii și Slavii, și nu se pot lupta pe toată linia cu naționalitățile. Ei bine, s'a făcut atâta pentru îndușmănierea Germanilor, încât nu înțelegem, de ce Germanii îi dau posibilitatea lui Andrassy, să rezolve chestia în etape? Insuși ministrul le dă în mână tactica, ce trebuie să poarte, spunând, că nu se poate lupta în toate părțile deodată.....

Din România.

Oficieri austro-ungari la Sinaia.

Dupăcum am amintit într'un număr mai recent, Luni, 9/22 Iunie, la orele 11 dimineața a sosit în Sinaia cu un tren special Excelența Sa, Feldmarșalleutenantul *Frantz Conrad von Hörsdörfer*, șeful statului major al armatei austro-ungare, care aflându-se în călătorie de stat major în Transilvania, a cerut voie, ca dimpreună cu mai mulți oficiali să vină se salute pe Maiestățile Lor, Suveranii Români, la Castelul Peleş.

La gară Excelența Sa a fost primit de locotenent-colonelul *Magheru*, adjutanțul regelui Carol.

Cu șeful statului major al armatei noastre se mai aflau cinci generali, un major, patru căpitani și un locotenent.

Toți au fost duși dela gara din Sinaia în trăsurile curții române, la casa *Cavaleri*.

La orele 11 și trei pătr. M. S. Regele Carol a primit în audiență pe Excelența Sa, iar la 12 jum. pe ceilalți oficiali. Excelența Sa și domniile oficieri au fost prezentați în urmă M. S. Reginei și A. S. R. Prințesei Maria. După prezentări s'a servit dejunul, la care au avut onoarea a lua parte pe lângă domniile lor, A. S. R. Principele de Schoenburg-Hartenstein, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al M. S. Impăratului și Rege Apostolic, cu soția sa, căpitanul de stat major *Fischer v. Ledénice*, atașat militar al Austro Ungariei, locotenent-colonel *Petrescu*, comandantul batalionului 9 vânători, cu ajutorul său, majorul *Boboc*, precum și curțile regale princiare, în total 32 persoane.

În timpul mesei Regele Carol a rostit următoarea urare pentru M. S. Impăratul și Regele Apostolic *Francisc Iosif I.*

„Sunt foarte bucuros de a putea saluta în mijlocul nostru, chiar în anul jubilar al Maiestății Sale Impăratului și Rege, suprema voastră căpetenie, pe șeful de stat major și pe reprezentanții armatei imperiale și regale, și profit de acest plăcut prilej spre a închina în sănătatea Maiestății Sale.

„Privim cu sinceră admirație asupra atât de binecuvântatei Sale domnii de 60 de ani, și rugăm prona cerească, să dăruiască Maiestății Sale încă un lung șir de ani, în plină putere și sănătate, pentru fericirea credincioșilor Sale popoare și pentru bucuria noastră a tuturor care le înconjurăm cu deosebită iubire și caldă afecție.

„Insuflețiți de aceste sentimente să unim glasurile noastre în strigătul de: „Trăiască Maiestatea Sa Impăratul și Regele *Francisc Iosif I*!”

Ultimile cuvinte ale Maiestății Sale au fost acoperite cu repetate urale, după cari muzica a cântat imnul imperial.

După dejun Maiestățile Lor au făcut cerc în marea sală de muzică, până la oarele 3 p. m., când exprimând Excelenței Sale feldmarșalului și ofițerilor deosebita plăcere ce au simțit o de a-i vede la castel, s'au retras în apartamentele lor.

La oarele 6 p. m., dl feldmarșal dimpreună cu d-nii generali și ceilalți ofițeri, însoțiți de dl generaladjutant *Mavrocordat* și lt.-colonel adjutant *Magheru*, au mers la palatul de exerciții, unde batalionul al 9 lea de vânători se află desfășurat pentru revistă.

Trupa a executat, în prezența A. S. Regale, Principei Carol, și a domniilor lor, diferite exerciții.

La oarele 9 jum. dl feldmarșal și d-nii ofițeri din armata imperială și regală au părăsit Sinaia cu un tren special, care i-a condus la Predeal, de unde cu cel de Arad au plecat la Viena.

NOUȚĂȚI.

Din parlament. Sâmbătă s'a terminat în dietă discuția pe articole asupra proiectului de lege despre darea spiritului. Au fost votate toate articolele, cu unele modificări, făcute în favoarea micilor proprietari de grădini de pomi. Pe Mercuri ori Joi e vorba să se termine dieta lucrările și să iee vacanță până la toamnă.

Incheierea anului școlar la școala civilă de fete a „Asociațiunii“ s'a făcut ieri, *Duminec*, în fața unui public număr și distinct. Programul a fost executat cu esactitate. A vorbit apoi directorul școlii dl *V. Bologa* și în urmă delegatul comitetului central al „Asociațiunii“ protopopul *Nicoale Togan*. Raport amănunțit aducem în numărul viitor.

Reuniunea femeilor române din Sibiu și-a ținut adunarea generală din estan Sâmbătă în 27 Iunie n. a. c. Din raportul general despre mersul afacerilor în anul 1907/8 se constată, că reuniunea susține o școală elementară de fete, o școală economică (de menaj) și una industrială, dispunând de o avere în număr și efecte de cor. 45,292.91 și de un inventar în preț de cor. 12,187.74. Numărul membrilor reuniunii e de 172. Adunarea generală a exprimat condolență pentru membrii decedați (doamna *Luiza Lazar* și *Ioan Papiu*); a luat spre știre raportul general; a votat mulțămirea protopopulară donatorilor, ale căror nume s'au publicat la timpul său și în „Telegraful Român“; a luat act de repășirea din comitet a doamnei *Ana Moga* și i-a exprimat mulțămirea pentru serviciile ce a adus reuniunii; a aprobat socotelile reuniunii pe anul 1907 și a dat comitetului absolut; a votat budgetul reuniunii pe anul 1909; în fine a ales comitetul pe un nou period de trei ani, anume, ca membre în comitet au fost alese doamnele *Valeria Beu*, *Letitia Bologa*, *Sabina Brote*, *Maria Cosma*, *Hortensia Goga*, *Eleonora Leményi*, *Ana Marienescu*, *Ana Mihăilțianu*, *Elena Petrașcu*, *Valeria Popescu*, *Eugenia Tordășianu* și *Octavia Voileanu*, iar bărbați de încredere au fost aleși domniile: *Parteniu Cosma*, *Dr. Vasile Bologa*, *Dr. Ilarion Pușcariu* și *Mateiu Voileanu*. Dorim prosperare harnice reuniuni.

Non album artistic. Domnul *Dem. Comșa*, profesor seminarial în Sibiu, va tipări în curând un nou album artistic, în care se vor cuprinde diferite creații, lucrări cu multă măiestrie de mână desteră a țaranului român. Domnul *Comșa* va tipări din bogata sa colecție vre-o două sute de modele, din cele mai frumoase. Pentru acoperirea cheltuielilor, guvernul român i-a acordat un ajutor de 7400 cor.

Secțiunile literare ale „Asociațiunii“ pentru literatura română și cultura poporului român sunt convocată pe 14 Iulie n. c. la Sibiu. Ședința se va ține la oarele 10 dimineața, în sala de ședințe a biroului „Asociațiunii“. Ordinea de zi e următoarea: 1. Deschiderea ședinței prin prezidențiala *Asociațiunii Iosif S. Șulufu*. 2. Raportul secretarului literar către ședința plenară. 3. Stabilirea ordinii de zi. 4. După amiază ședințele singuraticelor secțiuni.

Recoltă slabă. În mai multe comune din comitatul *Cenadului*, recolta grâului a fost în anul acesta atât de slabă, încât nu se putea scoate din ea nici sămânța întrebuințată. Comunele au cerut dela ministrul de finanțe să facă prin organele sale oficiale constatarea aceasta, ceea ce s'a și întâmplat, iar în urmă oamenii și-au cosit grânele, pentru ale putea întrebuința ca nutreț pentru vite.

Amintirea lui C. Porumbescu. Reuniunea română de gimnastică și cântări din Brașov aranjază mâne Marti un concert, din incipientul universarii a 25-a dela moartea compozitorului român *C. Porumbescu*. Cuvântul comemorativ îl va rosti domnul *Andrieu Bârseanu*, profesor, membru al „Academiei Române“.

Examenul de maturitate la gimnaziul gr. cat. român din Blaj l-au făcut 4 elevi cu foarte bine, 15 cu bine, iar 22 au fost declarați maturi. Dintr'un obiect au căzut 9 și au fost îndrumați să facă în Septembrie examen de emendare.

Dreptul disciplinar al învățătorului. În urma unui cas concret, terminat de altcum cu echitarea învățătorului care a bătut un copil în școală pentru neascultare, înalta Curie a decretat în mod principiar, că învățătorului nu-i compete dreptul disciplinar, asupra copiilor din școală, care compete părinților, prin urmare, nu poate să-i bată, iar dacă-i bate, cade sub dispozițiile codului penal referitoare la astfel de delict.

Descoperiri noi la Adam-Klissi. Soldați români făcând săpături la Adam-Klissi au descoperit un borcan de pământ plin de monete romane, de aramă și de aur. Ministrul de instrucție publică al României a fost avizat pe cale telegrafică despre această descoperire. Borcanul a fost sigilat și predat autorității locale. Greutatea monetelor e de două kilograme. Domnul *G. Gr. Tocilescu*, profesor universitar, a plecat la fața locului, pentru a face studiile necesare.

Mulțămirea. Domnul *Dr. Ioan Dobre*, catehet, a donat pe seama școlii de aplicație din Sibiu 45 bucăți de petri conținătoare de aur, argint, fer și alte minerale. Pentru această donațiune îi exprimăm numitului domn profunza mea mulțămire. *Candid Popa*, inv.

Ziarul local „Magyar Határ“ aduce o recenziune foarte favorabilă celor trei reprezentațiuni teatrale din urmă, date din partea reuniunii române de muzică din Sibiu. Laudă foarte mult „Șezătoarea“ dlui *Dr. Tiberiu Brediceanu*.

Expoziție în Timișoara. Camera de industrie și comerț din Timișoara a luat hotărâre să facă pașii necesari pentru aranjarea unei expoziții mari la anul 1912 în Timișoara. Pe atunci să crede, că nu va mai există nici o urmă din vechiul oraș Timișoara, fiind toate zidurile cetății derivate și pe locurile goale ridicate palate noi și moderne.

Încreștinare. În comuna *Vișag* din Banat a trecut văduva *Amalia Adler* nasc. *Wolf* dela confesiunea mosaică la cea gr. catolică română. Încreștinarea s'a făcut în biserica română unită din *Vișag*. Încreștinata a primit în botez numele *Antoneta*.

La fondul de 20 bani al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit: *Ieronim Buzea*, paroh în *Stena*, soția s'a *Maria n. Tatu* și copiii lor *Virgil*, *Octavian*, *Ieronim*, *Ioan* și *Aurel*, dela toți 2 cor.; *Ioan Tatu*, paroh în *Cichindeal*, 1 cor.; *Alexandru Nicolescu*, paroh în *Meșterháza*, 10 cor.; *Nicolae Sandru*, paroh în *Coroiu-Sănmărtin*, în amintirea soției sale repozate *Maria n. Sălișteanu*, 1 cor. și *Vic. Tordășianu*, asesor consist. 10 bani.

Petrecere în Turda. Societatea de lectură a femeilor române din Turda invită la petrecerea de vară ce o va aranja *Duminec* în 12 Iulie st. n. a. c. în sala hotelului „*Elisabeta*“ în favorul incendiștilor din comuna *Sind*. Inceputul la 8 oare sara. Ofertele marimoase sunt a să trimitte la adresa dnei *Augusta Dr. Moldovan* în Turda — și se vor cuita pe cale ziaristică. În ziua următoare excursiune la cheia *Turdii*, sub conducerea comitetului.

Teatru în Făgăraș. Societatea română de diletanți „*Progresul*“ din Făgăraș invită la producțiunea teatrală, ce se va aranja *Duminec* în 5 Iulie st. n. 1908, în sala dela „*hotel Paris*“ (*Sorea*) în Făgăraș, cu concursul artiștilor nostri dramatici: Domnul și Doamna *Zsharie Bârșan*. Inceputul la 8 ore sara. Venitul curat este destinat pentru fondul societății. Bilete se capătă înainte la „*Farnica*“, precum și seara la cassă. Programul e următorul: 1. *Luna de miere*, comedie într'un act. 2. *Adresa greșită*, comedie într'un act. 3. *Cânel și pisica*, comedie într'un act. (Traduse din italienește). Intre piese declamații comice. După producțiune urmează dans.

Doamna și domnul Bârșan, artiștii nostri dramatici, au fost angajați pentru sesiunea viitoare teatrală la teatrul național din București.

Examenul de calificare, la pedagogia din Arad, l'au făcut 24 candidați, iar 9 au să facă examenul de corigență în Decembrie din un studiu ori două, pe când doi au fost avizați la repetarea examenului, peste un an.

Din Hosman ni se scrie, că a doua zi de *Rosale* s'a aranjat acolo un maiial foarte succes cu elevii dela școală, din partea învățătorului *Ioan Pampu*. A luat parte mult popor, chiar și din comuna învecinată *Țichindeal*. Elevii dela școală au cântat, au declamat, au rostit dialoguri și au jucat. Preotul local, dl *Iosif Morariu* a mulțămît în urmă învățătorului *Ioan Pampu*, elevilor și părinților, cum și străinilor pentru participare la această festivitate frumoasă, apoi a vorbit preotul *Ioan Tatu* din *Țichindeal*, despre îmbrățișarea meseriilor din partea poporului nostru.

Secretul succesului. Numai cine satisface unei trebuințe urgente, poate spera la succes. Curățirea albiturilor moderne s'a făcut tot mai greă, fiindcă pedeparte praful și miamele din orașe le murdăresc tot mai tare, pe de altă parte să strică albiturile făcute din pânză de bumbac, cari devin tot mai obicinuite prin albitoria chimică a rufelor și prin frecarea acestora cu săpun de toate zilele. Așa, că aflarea săpunului, „*Schicht*“ a venit tocmai la timp potrivit. El disolvă fără nici o întrebunțare de forță murdăria și albiturile sistematice, fără să atingă fricelele. El are un succes, care la noi nu are încă asemănare. Fabricile de săpun de „*Schicht*“, sunt de present cele mai mari din tot continentul european.

Cărți și reviste.

„Cartea de Aur“. Din opul „*Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară*“, de *Teodor V. Păcățian*, au apărut până acuma patru volume, și stau gata pentru a fi puse sub tipar alte două volume, — al V-lea, în care se cuprind vorbirile deputaților români rostite în dietă în ciclul parlamentar 1869—72, și al VI-lea, care conține mișcările politice-naționale ale Românilor din statul ungar până la anul 1881, când s'a stabilit programul național dela Sibiu. Volumele apărute se vând cu câte 10 coroane exemplarul nelegat și 12 coroane exemplarul legat, și se pot comanda dela autorul în Sibiu (*Nagyszeben*). Prețul se poate plăti și în rate.

Poșta redacției.

Dlul P. R. în B. Publicăm cu toată plăcerea știri bune dela sate. Dar să ni se comunice la timp, nu cu întârziere atât de mare.

Garanție pentru curățenie 30.000 coroane.

In bucătărie și în casă

se curăță tot ce în general se poate curăța și spăla, numai cu

Săpunul Hirsch alui Schicht

El este rezultatul unui studiu de zeci de ani bine îngrijit și conștiințos. El posedă o extraordinară putere de spălat și e curat și liber de orice alte mestecături stricăcioase, ceace se garantează. De aceea se poate folosi fără grije la orice scop de curățire, și acolo se poate folosi unde săpunul obicinuit abizece sau unde trebuie o deosebită grije.

Nr. 133/1908.

[153] 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci vacante în comunele bisericesti din protopresbiteratul Câmpenilor, și anume: 1. **Certegea**, 2. **Gârda-de-jos**, 3. **Neagra-de-jos**, 4. **Poiana-Valeaverde**, 5. **Sohodol-Peleș**, 6. **Vidra-de-jos** și 7. **Vidra-medie** (postul II inv.), se publică concurs cu termen **10 Iulie 1908 st. nou.**

Dotarea posturilor constă: din salariu de câte 600 cor. din repartitie și locuințe cu grădine. În Neagra-de-jos este 800 cor. la învățătorul calificat ales.

La posturile din Certege, Gârda-de-jos și Neagra-de-jos se recere ca învățătorul să cânte cu elevii la sf. liturgie, pentru ceace în Certege va primi o remunerație deosebită.

Intregirile salariilor se vor face la timpul seu și cincișile se vor da numai după timpul servit la aceste școale.

Doritorii a ocupa aceste posturi se trimită concursele în timpul recerut și cu documentele cerute de legile în vigoare la oficiul protopresbiterat gr.-or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 10 Iunie 1908.

Romul Furduiu
protopr.

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și a preliminarului de spese aprobat de Preaveneratul Consistoriu arhidiecezan Nr. 3843 de dto 13 April 1907 se da pe calea licitațiunii minuende renovarea și amplificarea edificiului școlar confes. gr.-or. din comuna **Tohanul-nou**. Licitațiunea se va incepe la 10—12 oare a. m. în **13 Iulie a. c. st. n.** în edificiul școlii locale. Prețul strigării este de **3000 cor.** afară de materialul de lipsă brut nășip, peatră, cărămidă, var, lemnul de brad și țigla necesară, toate acestea se pun la dispoziția măestrilor minus oferenti.

Licitanții au a depune înainte de începerea licitațiunii vadiu de 10% după prețul de strigare.

Comitetului fi stă în putere a concrede cu lucrarea pe acel reflectant, în care va avea mai multă încredere dintre minus oferenti.

Planul și preliminarul de spese și toate condițiunile se pot vedea la președintele com. parohial sau la epitropia parohială.

Intreprinzătorul nu are drept a pretinde diurne și spese de călătorie.

Tohanul-nou (Uj-Tohán) 12/25 Iulie 1908.

(154) 1-3

lord. Briota
preș. comit. parohial.

2924/908 főszołg. szám.

[151] 2-2

Pályázati hirdetés.

Resinár községhez tartozó Riusadului telepen ujonnan rendszerezített segédjegyzői állásra a pályázatot kiírom.

Ezen állás egybe van kötve a következő javadalmazással:

1. Évi 1000 kor. fizetés a törvényben biztosított korpótlékok mellett.

2. Természeti lakással, vagy 100 kor. lakbérrel.

3. Magán ügyekben munkálatok után a vármegyei szabályrendelketben meg állapított díjak.

Pályázók felhivatnak, hogy az 1883 évi I. tez. 6 §. illetve az 1900 évi XX. tez. 3 §. értelmében felszerelt és életkorukat, eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismereteiket igazoló bizonyítványokkal ellátott kérvényeiket folyó évi **julius hó 15-éig délután 4 óráig** aolirothoz annál is inkább nyujtsák be, mert később érkező ugyszintén helyesen fel nem szerelt folyamodványok nem fognak tekintetbe vétetni.

Nagydisznód, 1908 évi június hó 21-én.

Dr. Miclea
főszołgábiró h. t.

Nr. 301

[146] 3-3

Concurs

Pentru întregirea unui post învățătoresc la școala confesională din **Sebeșul săsesc** se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salariu de 1100 cor. relut de cartir și grădină 200 cor., dela 1-a Septemvrie 1909, 380 cor. și cuincuenalele legale, cari se compută numai dela instituirea definitivă la școala susamintită. Anii serviți la alte școale nu se compută.

Alesul e dator a instrua școala de repetiție și a cânta în Dumineci și sărbători în biserică.

Concurenții au să-și aștearnă cererile intruite conform normelor în vigoare în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterat și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică spre a-și arată dexteritatea în cântări și tipic.

Sebeș, 4 Iunie, 1908.

Oficiul protopresbiterat:

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 248/1908.

[144] 3-3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa primă **Nasna**, cu filia **Chișfalud**, protopresbiteratul Mureș-Oșorheiului, pe baza ordinului consistorial din 29 Ianuaru a. c. Nr. 779 Bis. — prin care sa anulat prima alegere — prin aceasta se escrie concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt celea fasionate la coala B, pentru întregirea venitelor de stat.

Concurenții au a-și așterne cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu, până la termenul indicat, și până inclusive 8 zile înainte de sinodul parohial electoral, după prealabila încunoștințare a protopresbiterului, a se infățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficiă și cuvântă.

Mureș-Oșorheiu, la 3/16 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al tractului Mureș-Oșorheiu în conțelegere cu comitetul parohial.

Stefan Russu
ppresbiter.

Nr. 302.

[147] 3-3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate, în protopresbiteratul Sebeșului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

1. **Răhau**, cu salariu de 600 cor. din cassa bisericii, relut de cartir 50 cor. și grădină în natură.

2. **Deal**, cu salariu de 600 cor. relut de cartir și grădină.

3. **Călnic**, cu salariu de 600 cor. cartir și grădină în natură.

4. **Căpâlna**, cu salariu de 600 cor. cartir și grădină.

5. **Sibișani**, cu salariu de 600 cor. cartir și grădină.

6. **Oarda-de-sus**, cu salariu de 600 cor. cartir și grădină.

7. **Vingard**, cu salariu de 1000 cor. cartir în școală 2 odăi și grădină.

Cu 1-a Iul' u 1910 și salariile împreunate cu posturile de sub 1—6 să întregesc la 1000 cor. parte din mijloacele proprii parte prin ajutor dela stat.

Cuincuenalele se compută la toate posturile dela datul instituirii definitive în comuna respectivă. Anii serviți airca nu numeră.

Cei aleși sunt datori a instrua în școala de repetiție a conduce grădina de pomărit și a cânta cu copiii în Dumineci și sărbători la liturgie; învățătorul din Vingard va ține și strana la Utrenie și Vecernie.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor din vigoare, în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiterat, și înainte de alegere să se prezenteze poporului în biserică spre a-și arată dexteritatea în cântări și tipic.

Sebeș, 4 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiterat:

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 249/1908.

[145] 3-3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a treia **Săngerul de pădure** cu filia **Șarombere** — devenită vacantă prin repauzarea parohului Dumitru Moisin — protopresbiteratul Mureș-Oșorheiului, pe baza ordinului din 27 Maiu a. c. Nr. 6089 Bis. prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt celea fasionate la coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții au a și așterne cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu, până la termenul indicat, și până inclusive 8 zile înainte de sinodul parohial, electoral, după prealabila încunoștințare a protopresbiterului, a se infățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficiă și a cuvântă.

Mureș-Oșorheiu, la 3/16 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Mureș-Oșorheiu în conțelegere cu comitetul parohial:

Stefan Russu
ppresbiter.

Aviz!

La o societate de rangul prim de asigurare pe viață află aplicare ca **aquisiteur** un domn reprezentabil și inteligent de naționalitatea română cu venite fixe.

Ofertele să se adreseze administrației acestei foi sub „solid și harnic.”

[149] 3-3

Dr. Petru Șpan:

Idei pregătitoare în pedagogie . . . C 3.—

Treptele formale ale învățământului (Ediția a doua) 1-60

Povești pentru anul prim școlar (lecțiuni după treptele formale) Ed. II . . . 2.—

Carte de cetire a II-a . . . . . —50

Noul Abedar ediț. II-a . . . . . —40

Călăuza noului Abedar . . . . . —20

Dr. Daniil P. Barcianu. Vieța și activitatea lui . . . . . —50

Lecții de psihologie 1-20

” de didactică 2-40

Se pot procura dela

Librăria arhidiecezană.**Biblioteca**

„Reuniunii române de agricultură din comit. Sibiu.”

La librăria arhidiecezană din Sibiu, se află de vânzare următoarele cărți:

Nr. 1. Ținerea vitelor, de E. Brote K —24

” 2. Trifoiul, de Eugen Brote . . . —24

” 3. Prăsirea pomilor, de D. Comșa . . —24

” 4. Legea veterinară, de învățătorul Muntean . . . . . —80

” 5. Insoțirile de credit (Raiffeisen), de Dr. Aurel Brote . . . 1-60

” 6. Cartea stuparilor săteni, de Romul Simu . . . . . —70

” 7. Statutele tovărășiilor agricole . . . —

” 8. Statutele insoțirilor de credit (Raiffeisen) . . . . . —

” 9. Povețe pentru stărpirea gândacilor de Maiu . . . . . —10

” 10. Darea pe vinuri și favorurile (înlesnirile), ce le face legea în privința ei proprietarilor de vii . . . . . —

” 11. Povețe pentru apărarea împotriva gândacilor, cari sfredelesc mugurii . . . . . —10

” 12. Scurtă povățuire la stărpirea șoarecilor de câmp . . . . . —10

” 13. Cum să îmblătim orzul de bere . . . —18

” 14. Viierul român sau Noua cultură a viilor, de Nic. Iosif . . . —70

Se află de vânzare

10—20 bucăți acții**à cor. 450.—**

dela

institutul de credit și economii „Albina” din Sibiu.

Informațiuni da sub „Albina 16568”

Iosif Schwarz,

expedițiune de anunțuri, Budapesta Andrássy ut 7.

(152) 1-1

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.

în Kőbánya (Steinbruch)

se recomandă cu inzistență P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depositul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 80—

Sibiu — Nagyszeben.

BĂILE DE CURĂ BUZIAȘ

Stațiune de tren, poștă, telegraf și telefon.

Tren accelerat direct din Budapesta — gara vestică. — Saison din 15 Maiu — 15 Septemvrie.

Baie de cură specială pentru bolnavi de inimă,

boale de femei, suferințe de beșiță și rărunchi, formarea de piatră, îmbolnăviri cataralice, îmbolnăvirea părților de mistuire și escrețiune, gălbinare, anemie, scrofuloasă și boale englezești, slăbiciuni generale și boli cronice la părțile genitale femești. Izvor acid carbonic de sare și fier.

Prospect trimite

Direcțiunea băilor.

Din laboratorul acid-carbonic

dela băile Muschong din Buziaș

se trimite prompt din renumitul izvor, orice quant de fluiditate acid-carbonică, naturală și chemic curată.

A nu se schimba cu alt acid-carbonic artificial și puțin folositor.**Serviciu solid și conștientios.**Adresa telegrafică: **MUSCHONG, BUZIÁSFÜRDÖ.**

Telefon interurban Nr. 18.

Telefon interurban Nr. 18.

(286) 53—100

